Europski parlament
2019-2024

Dokument s plenarne sjednice

B9-0341/2021

7.6.2021

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjave potpredsjednika Komisije/Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o ljudskim pravima i političkoj situaciji na Kubi
(2021/2745(RSP))

Leopoldo López Gil, Michael Gahler, Isabel Wiseler-Lima, Gabriel Mato, Antonio López-Istúriz White
u ime Kluba zastupnika PPE-a

B9-0341/2021

Rezolucija Europskog parlamenta o ljudskim pravima i političkoj situaciji na Kubi (2021/2745(RSP))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Kubi, a posebno one od 15. studenoga 2018. o stanju ljudskih prava na Kubi[1], od 3. prosinca 2019. o slučaju Joséa Daniela Ferrera[2] i od 5. srpnja 2017. o nacrtu odluke Vijeća o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji[3] između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Kube, s druge strane,

– uzimajući u obzir Sporazum o političkom dijalogu i suradnji između Europske unije i Kube potpisan u prosincu 2016. koji se privremeno primjenjuje od 1. studenoga 2017.[4],

– uzimajući u obzir saslušanje o Kubi Izaslanstva za odnose sa zemljama Srednje Amerike održano 11. prosinca 2020.,

– uzimajući u obzir neformalnu videokonferenciju članova Zajedničkog vijeća EU-a i Kube održanu 20. siječnja 2021.[5],

– uzimajući u obzir treći službeni dijalog o ljudskim pravima održan 26. veljače 2021. u okviru Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji[6],

– uzimajući u obzir univerzalni periodični pregled Kube koji je Vijeće UN-a za ljudska prava provelo u svibnju 2018.,

– uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i druge međunarodne ugovore i instrumente o ljudskim pravima,

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Međuameričke komisije za ljudska prava za 2020.,

– uzimajući u obzir javna saslušanja tijekom 179. razdoblja zasjedanja Međuameričke komisije za ljudska prava,

– uzimajući u obzir rezolucije 7/2021, 14/2021 i 24/2021 Međuameričke komisije za ljudska prava,

– uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja koju je Opća skupština UN-a usvojila 10. prosinca 1984. i čija je Kuba država stranka,

---

[1] SL C 363, 28.10.2020., str. 70.
[2] Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0073.
[3] SL C 334, 19.9.2018., str. 99.
[4] SL L 337, 13.12. 2016., str. 3.
[5] Zajedničko vijeće EU-a i Kube, 20. siječnja 2021.
[6] Dijalog o ljudskim pravima održan 26. veljače 2021. u okviru Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji.

– uzimajući u obzir Smjernice EU-a o borcima za ljudska prava,

– uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima, čija je potpisnica i Kuba,

– uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,

A. budući da je Europski parlament 5. srpnja 2017. dao suglasnost za Sporazum o političkom dijalogu i suradnji između EU-a i Kube; budući da je Parlament zajedno sa svojom suglasnošću za Sporazum o političkom dijalogu i suradnji donio rezoluciju u kojoj poziva EU da podrži stajališta Parlamenta o demokraciji, univerzalnim ljudskim pravima i temeljnim slobodama, kao što su sloboda izražavanja, okupljanja i političkog udruživanja te slobodan pristup informacijama u svim oblicima; budući da su Sporazumom obje stranke potvrdile svoje poštovanje univerzalnih ljudskih prava utvrđenih Općom deklaracijom o ljudskim pravima i ostalim relevantnim međunarodnim instrumentima za ljudska prava; budući da je Sporazum obuhvaćao tzv. klauzulu o ljudskim pravima, standardni ključni element međunarodnih sporazuma EU-a koja je omogućila suspenziju Sporazuma u slučaju kršenja odredbi o ljudskim pravima;

B. budući da se ljudska prava, sloboda te dostojanstvo i dobrobit ljudi najbolje zastupaju i štite u demokraciji, što među ostalim podrazumijeva izmjenu vlasti, slobodne i poštene izbore te poštovanje političkog pluralizma; budući da se u članku 5. nedavno odobrenog kubanskog Ustava ističe da je Komunistička partija Kube krajnja državna vlast, što se pojačava člancima 4. i 229. u kojima se socijalizam ističe kao ireverzibilan sustav; budući da je od odobrenja novog kubanskog Ustava 10. travnja 2019. te od tog dana do travnja 2021. doneseno 1946 pravnih normi na štetu ljudskih prava i temeljnih sloboda;

C. budući da od stupanja na snagu Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji prije gotovo četiri godine na Kubi nije postignut konkretan napredak u pogledu općih načela i ciljeva Sporazuma; budući da je, naprotiv, kubanski režim pojačao represiju i kršenja ljudskih prava na tom otoku; budući da od stupanja na snagu Sporazuma nije došlo ni do kakve primjetne promjene prema poboljšanju stanja ljudskih prava i temeljnih sloboda na tom otoku ili prema poboljšanju gospodarskih i socijalnih uvjeta kubanskih građana; budući da se stanje u kubanskom društvu i dalje pogoršava, što dovodi do novog vala otpora i mirnih prosvjeda brojnih dijelova kubanskog društva koje su kubanske vlasti i represivne režimske strukture potisnule i okrutno slomile;

D. budući da je travanj najrepresivniji mjesec od početka 2021. s obzirom na to da je Kubanski opservatorij za ljudska prava zabilježio više od 1018 represivnih mjera protiv aktivista za ljudska prava i neovisnih novinara, od čega je bilo 206 proizvoljnih pritvaranja, a 13 je uključivalo ozbiljno nasilje; budući da su kubanske vlasti nezakonito provalile u kuću Luisa Manuela Otera Alcántare, neovisnog umjetnika i koordinatora pokreta San Isidro, te ga proizvoljno nekoliko sati zadržale bez optužnice; budući da prema navodima organizacije Prisoners Defenders na Kubi trenutačno postoji 150 političkih zatvorenika; budući da je između ožujka i svibnja 2021. zabilježen 31 novi slučaj; budući da se u posljednjih 12 mjeseci do 1 lipnja 2021. na tom popisu nalazilo 199 slučajeva političkih zatvorenika na Kubi, od čega je bilo 65 novih slučajeva političkih zatvorenika, što je u prosjeku 5,4 nova slučaja političkog zatvaranja mjesečno; budući da je tijekom posljednjih nekoliko mjeseci porastao broj prijava

mučenja i zlostavljanja političkih zatvorenika u zatvorima;

E. budući da kubanski Kazneni zakonik sadrži odredbe kao što su „stanje opasnosti” i „pretkaznene sigurnosne mjere” zbog kojih se više od 8000 osoba nalazi u zatvoru bez kaznenih djela koja bi im se mogla pripisati, a još 2500 osoba osuđeno je na prisilni rad;

F. budući da se prema kubanskom Kaznenom zakoniku svi javni službenici koji ne odrade medicinske misije ili odluče ne vratiti se na Kubu kažnjavaju s osam godina zatvora; budući da se Rezolucijom 168 iz 2010. Ministarstva međunarodne trgovine i stranih ulaganja Kube svim javnim službenicima u inozemstvu koji rade za državu ili poduzeća u državnom vlasništvu, uključujući medicinsko osoblje, nameću neopravdane dužnosti i obveze kojima se krši ljudsko dostojanstvo te najosnovnija i temeljna ljudska prava koja se moraju priznati svim ljudskim bićima; budući da bi se te medicinske misije mogle smatrati modernim oblikom ropstva; budući da Kuba krši konvencije br. 29 i 105 Međunarodne organizacije rada (MOR) o prisilnom radu; budući da Kuba krši članak 38. Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji;

G. budući da se u godišnjem izvješću Međuameričke komisije za ljudska prava za 2020. upućuje na niz navoda o zloupotrebi i kršenjima ljudskih prava koje je kubanska država počinila nad svojim zdravstvenim osobljem upućenim na rad u inozemstvu pod krinkom takozvanih medicinskih misija; budući da su u izjavi visokog povjerenika UN-a za ljudska prava (CUB 6/2019) o kubanskim medicinskim misijama istaknuti nesigurni i nehumani radni uvjeti medicinskog osoblja, a te je navode potvrdila organizacija Human Rights Watch, kao i 622 svjedočanstva;

H. budući da je Europski parlament u tri navrata dodijelio Nagradu Saharov za slobodu mišljenja kubanskim aktivistima: Oswaldu Payáu 2002., Ženama u bijelom 2005. i Guillermu Fariñasu 2010. godine; budući da su dobitnici Nagrade Saharov i njihova rodbina i dalje redovito žrtve uznemirivanja i zastrašivanja te ih se sprečava da napuste zemlju i sudjeluju u međunarodnim događajima ili događajima koje organizira Europski parlament;

I. budući da je Parlament nekoliko puta pozivao u posjet dobitnike Nagrade Saharov kao što je Berta Soler i aktiviste kao što su José Daniel Ferrer, Luis Manuel Otero Alcántara i Reinaldo Escobar, posljednji put 11. prosinca 2020.; budući da kubanske vlasti sustavno sprečavaju njihovo sudjelovanje, kao što je bio slučaj u prosincu 2020., uhićenjem Berte Soler i Reinalda Escobara te, usto, ograničavanjem internetske veze drugih sudionika; budući da su predsjednica Izaslanstva za odnose sa zemljama Srednje Amerike, predsjednik Odbora za vanjske poslove i jedan od potpredsjednika Parlamenta potpisali zajedničku izjavu u kojoj se osuđuje uznemirivanje aktivista; budući da ni Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) ni delegacija EU-a na Kubi nikada nisu dale izjavu kojom ih brane niti su pokazale bilo kakvu javnu ili privatnu potporu;

J. budući da postoji jasan, ili barem prešutan, sporazum između ESVD-a i kubanskog režima da se javno ne izražava bilo kakva kritika o mogućim kršenjima ljudskih prava od strane kubanskog režima; budući da je veleposlanik EU-a u Havani Alberto Navarro potpisao pismo upućeno predsjedniku Sjedinjenih Američkih Država u kojem se, među ostalim, traži ukidanje embarga SAD-a na Kubu te nemiješanje u kubanske poslove; budući da ta činjenica predstavlja jasno prekoračenje diplomatskog mandata

veleposlanika i pokazuje izrazito politiziranu ulogu veleposlanstva EU-a u Havani; budući da je g. Navarro javno izjavljivao da „Kuba nije diktatura”;

K. budući da je treći službeni dijalog o ljudskim pravima između EU-a i Kube održan 26. veljače 2021. i da nije polučio nikakve rezultate, kao ni prethodni dijalozi; budući da svaki politički dijalog mora obuhvaćati izravan i intenzivan dijalog s neovisnim civilnim društvom i svim oporbenim političkim akterima bez ikakvih ograničenja, kako je istaknuto u članku 36. Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji; budući da je kubanski režim nizu nevladinih organizacija i neovisnih organizacija uskratio pravo na sudjelovanje u tim dijalozima o ljudskim pravima; budući da je ESVD prešutno podržao veta režima; budući da je cilj dijaloga ostvariti opipljive rezultate i da se on ne može smatrati ciljem sam po sebi;

L. budući da je Parlament u nekoliko navrata pozivao diplomatske predstavnike kubanske vlade na saslušanja i aktivnosti u vezi s Kubom; budući da ti pozivi nisu samo odbijeni nego je na njih odgovoreno u obliku pisma punog uvreda i neutemeljenih optužbi na račun Parlamenta i njegovih zastupnika; budući da je Parlament najvjerojatnije jedina institucija EU-a koja nije dobila dopuštenje za posjet toj zemlji nakon privremenog stupanja na snagu Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji, što je u očitoj suprotnosti s ključnim elementom na kojem bi se trebao temeljiti sporazum o političkom dijalogu;

1. oštro osuđuje postojanje političkih zatvorenika, ustrajan i neprekidan politički progon, uznemirivanje i proizvoljno pritvaranje disidenata na Kubi; također osuđuje aktualne napade na umjetnike pokreta San Isidro, mirne disidente, neovisne novinare, borce za ljudska prava i članove političke oporbe; traži da se smjesta prekinu te aktivnosti i da se odmah puste na slobodu svi politički zatvorenici i osobe koje su proizvoljno pritvorene isključivo zbog ostvarivanja svoje slobode izražavanja i okupljanja; traži bolje jamčenje prava na pošteno suđenje i neovisnost pravosuđa te da se osobama lišenima slobode osigura pristup neovisnom odvjetniku, kako je istaknuto u članku 24. Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji;

2. oštro osuđuje proizvoljno pritvaranje Aymare Nieto Muñoz, Mitzaela Díaza Paseira, Ivána Amara Hidalga, Edilberta Ronala Arzuaga Alcaláa, Yandiera Garcíje Labrada, Denisa Solísa Gonzáleza, Luisa Roblesa Elizásteguija i još 64 zatvorenika savjesti; apelira na kubanske vlasti da ih smjesta puste na slobodu;

3. duboko žali zbog nedostatka predanosti i spremnosti kubanskog režima da pokuša ostvariti barem minimalan napredak prema promjeni ili otvoriti kanale kojima bi se omogućili načini reforme režima, čime bi se poboljšalo socijalno i političko sudjelovanje kubanskog društva, kao i životni uvjeti građana, te zbog toga što režim odbija bilo kakve demokratske mjere; žali zbog činjenice da se unatoč stupanju na snagu Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji prije skoro četiri godine stanje ljudskih prava i demokracije nije poboljšalo te da nije dovelo do znatnog i opipljivog pozitivnog rezultata za kubanski narod; smatra da je Sporazum o političkom dijalogu i suradnji samo doprinio skrivanju pravog lica kubanskog režima i njegovu službenom priznanju pred međunarodnom zajednicom, iako je zapravo jasno da je riječ o antidemokratskoj anomaliji u toj regiji koja traje već više od šest desetljeća;

4. uviđa pravo kubanskog naroda da zahtijeva demokratizaciju svoje zemlje u okviru

dijaloga s civilnim društvom i političkom oporbom kako bi se uspostavio plan za demokratske višestranačke izbore;

5. poziva ESVD da ustraje u tome da kubanske vlasti ispunjavaju preuzete obveze utvrđene Sporazumom o političkom dijalogu i suradnji između EU-a i Kube, a posebno one o poštovanju osnovnih ljudskih prava i glavnih temeljnih sloboda, kako je naglašeno u članku 1. stavku 5. tog sporazuma;

6. osuđuje sustavno kršenje radnih i ljudskih prava koje je kubanska država počinila protiv svojeg zdravstvenog osoblja upućenog na rad u inozemstvu u medicinskim misijama, a kojim se krše temeljne konvencije MOR-a koje je Kuba ratificirala; apelira na Kubu da učinkovito provodi i poštuje Američku konvenciju o ljudskim pravima i konvencije MOR-a br. 29 i 105;

7. podsjeća da Sporazum o političkom dijalogu i suradnji sadrži odredbu o suspenziji Sporazuma koju treba primijeniti u slučaju kršenja odredbi o ljudskim pravima; stoga ustraje u tome da Europska unija pri provedbi Sporazuma pomno prati i nadzire poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda na Kubi te da o tome Parlamentu podnosi redovna izvješća; smatra da pritvaranje Denisa Solísa Gonzáleza, Luisa Roblesa Elizásteguija, Maykela Castilla Péreza (poznatog i kao Osorbo) te više od 120 političkih zatvorenika i zatvorenika savjesti, kao i sve proizvoljne i represivne radnje zabilježene u travnju i lipnju 2021., uključujući one protiv članova pokreta San Isidro i autora videozapisa „Patria y Vida”, čine posebno hitne slučajeve, kako je utvrđeno u članku 85. stavku 3. točki (b) Sporazuma; traži od EU-a da s tim u vezi sazove hitan sastanak;

8. ponovno ističe da su ljudska prava ključan dio Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji kako je naglašeno u članku 1. stavku 5., članku 2. točki (c), člancima 5. i 22. i članku 43. stavku 2.; stoga poziva Vijeće da primijeni odredbe o ispunjavanju obveza iz članka 85 Sporazuma, uključujući njegovu suspenziju, ako kubanske vlasti nastave kršiti ljudska prava, što bi predstavljalo materijalnu povredu Sporazuma zbog kršenja ključnih elemenata toga sporazuma, kako je opisano u članku 1. stavku 5. i članku 7.;

9. zahtijeva od kubanske vlade da provede pravne reforme kako bi se zajamčila sloboda tiska, udruživanja i prosvjedovanja te da pokrene političke reforme kojima će se omogućiti slobodni, pošteni i demokratski izbori u sklopu kojih će se uzeti u obzir suvereno i slobodno izražena volja kubanskog naroda; poziva kubansku vladu da svoju politiku o ljudskim pravima uskladi s međunarodnim standardima definiranima u poveljama, deklaracijama i međunarodnim instrumentima čija je Kuba potpisnica te da omogući aktivno sudjelovanje aktera civilnog društva i oporbenih političkih aktera u političkom i društvenom životu bez ikakvih ograničenja;

10. osuđuje kao protivno Sporazumu sustavno uskraćivanje sudjelovanja kubanskog i europskog neovisnog civilnog društva u dijalozima o ljudskim pravima između EU-a i Kube, posebno tijekom trećeg službenog dijaloga o ljudskim pravima održanog 26. veljače 2021., što je posljedica odbijanja kubanske vlade da za to izda odobrenje, te konstatira da je EU ne bi trebao prihvatiti; stoga traži institucionaliziran, formalan, otvoren i javni dijalog između EU-a i Kube uz sudjelovanje civilnog društva, čime se poštuju stupovi koji su temelj Sporazuma, po uzoru na dijaloge s drugim zemljama s

kojima EU ima sporazume o suradnji; podsjeća ESVD i države članice da se u Sporazumu ističe sudjelovanje civilnog društva kao ključni element za razvoj dijaloga u okviru tog sporazuma (preambula i članci 19. i 36., članak 42. stavak 1., članak 47. stavak 6. točka (e) i članak 59. stavak 2.); stoga ističe da isključivanje civilnog društva EU-a i Kube te svih oporbenih političkih aktera znači uklanjanje ključne sastavnice prirode Sporazuma o političkom dijalogu i suradnji;

11. podsjeća da je davanje prednosti samo organizacijama ili pojedincima povezanima s kubanskom vladom i isključivanje oporbenih organizacija ili drugih predstavnika civilnog društva iz primanja sredstava fondova protivno odredbama Sporazuma; stoga poziva na uključivanje svih dionika u fondove za suradnju, bez obzira na odobrenje kubanske vlade;

12. duboko žali što kubanske vlasti odbijaju dopustiti odborima Parlamenta, njegovim izaslanstvima i nekim klubovima zastupnika da posjete Kubu unatoč tome što je Parlament dao suglasnost za Sporazum; poziva vlasti da smjesta odobre ulazak u zemlju;

13. traži od EU-a da tijekom cijelog dijaloga podupire viziju Parlamenta o demokraciji, univerzalnim ljudskim pravima i temeljnim slobodama, kao što su sloboda izražavanja, okupljanja i političkog udruživanja, slobodan pristup informacijama u svim oblicima te njegovu „globalnu politiku potpore borcima za ljudska prava”; ipak potvrđuje da dijalozi o ljudskim pravima trenutačno nisu spriječili politički motivirana pritvaranja na Kubi; ističe da su se prema navodima Kubanske komisije za ljudska prava i nacionalno pomirenje te vrste pritvaranja, naprotiv, znatno povećale tijekom posljednjih nekoliko godina;

14. poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da uvidi postojanje političke oporbe kubanskoj vladi te da je stoga na odgovarajući način uključi u politički dijalog između EU-a i Kube; poziva sve predstavnike država članica da tijekom posjeta kubanskim vlastima potežu pitanja ljudskih prava te da se prilikom posjeta Kubi sastanu s dobitnicima Nagrade Saharov kako bi se zajamčila dosljedna unutarnja i vanjska provedba politike ljudskih prava Europske unije;

15. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi vladi i Nacionalnoj skupštini narodne vlasti Kube, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Komisiji, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, vladama i parlamentima država članica i visokoj povjerenici UN-a za ljudska prava.